

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ –
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ & ΕΥΘΥΝΗ

1. Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός Διαφορετικότητα

“OutofEdenLearn”

Παρατηρώ, αφηγούμαι και αλληλεπιδρώ

Κυριακή Μέλλιου

Φιλοσοφία –Σκοπιμότητα προγράμματος

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα “[OutofEdenLearn](#)” (OOEL) αποτελεί πρωτοβουλία του Ερευνητικού Οργανισμού [Project Zero του Πανεπιστημίου Harvard](#) σε συνεργασία με το [National Geographic](#) και τον [Paul Salopek](#) ανθρωπολόγο, δημοσιογράφο κάτοχο δύο βραβείων Pulitzer που υλοποιεί ένα επικό αφηγηματικό ταξίδι με τα πόδια σε ολόκληρο τον πλανήτη. Μέσα από το OOEL εκπαιδευτικοί και μαθητές/τριες συνενώνονται σε μαθησιακές ομάδες αντίστοιχων ηλικιών αλλά διαφορετικών εθνικοτήτων και πολιτισμών, προκειμένου να προσεγγίσουν οικουμενικά ζητήματα, εφαρμόζοντας τις στρατηγικές του προγράμματος που είναι:

Α. Παρατεταμένη και λεπτομερής παρατήρηση (*slowlooking*) αφορά στην διάθεση αρκετού χρόνου ώστε οι μαθητές/τριες να παρατηρήσουν με προσοχή το άμεσο περιβάλλον και να ανακαλύψουν «κρυμμένες ομορφιές» που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να επανεκτιμήσουν και να νιώσουν ευγνωμοσύνη για τον τόπο τους. Η παρατήρηση δίνει έμφαση σε λεπτομέρειες και αναπτύσσεται μέσα από όλες τις αισθήσεις, συμβάλλοντας σταδιακά στην καλλιέργεια νοητικών συνηθειών και μαθησιακών δεξιοτήτων όπως η επιμονή και η στοχοπροσήλωση.

Β. Αφήγηση και ανταλλαγή εμπειριών (*sharingstories*) αφορά στην εξοικείωση των μαθητών/τριών με τους μηχανισμούς της αργής δημοσιογραφίας (*slowjournalism*) που εκπροσωπεί ο Salopek και τη διατύπωση «ανοιχτών» ερωτημάτων. Μέσα από την επαφή με το υλικό του πολυβραβευμένου δημοσιογράφου, αξιοποιούν αφηγηματικές τεχνικές για να εκμαιεύσουν πληροφορίες για την ιστορία της τοπικής τους κοινότητας, να συνομιλήσουν με συμπολίτες τους, να διερευνήσουν ενδελεχώς και να αφηγηθούν εμπειρίες και ζητήματα της καθημερινότητάς τους.

Γ. Διασύνδεση ζητημάτων σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο (*makingconnections*) αφορά στην απόκτηση στρατηγικών που υποστηρίζουν την τοποθέτηση προσωπικών εμπειριών και τοπικών ζητημάτων σε ευρύτερα γεωγραφικά, ιστορικά και πολιτισμικά πλαίσια, ώστε τα παιδιά να αποκτήσουν παγκόσμια συνείδηση, πολιτειότητα και οικουμενική οπτική.

Μεθοδολογικά μέσα επίτευξης των αρχών του προγράμματος OOEL αποτελούν τα *εργαλεία διαλόγου* και οι *ρουτίνες σκέψης* που αποτελούν προϊόντα του ProjectZero εστιασμένα σε συγκεκριμένες στοχαστικές και επικοινωνιακές ενέργειες:

- **Εργαλεία Διαλόγου** ([dialoguetoolkit](#)): Τα προτεινόμενα εργαλεία είναι έξι (6) και λειτουργούν ως λεκτικές ή γραπτές προτροπές, που ενθαρρύνουν τους μαθητές σχολιάσουν με σεβασμό και ενσυναίσθηση απόψεις που είναι διαφορετικές από τις δικές τους

	ΠΑΡΑΤΗΡΩ (NOTICE) Τι παρατηρείς που σ' ενδιαφέρει να σχολιάσεις; Εστίασε με προσοχή. Να είσαι συγκεκριμένος/η.
	ΕΚΤΙΜΩ (APPRECIATE) Σχολίασε συγκεκριμένα αυτό που εκτιμάς και αξίζει να επισημάνεις στα λεγόμενα ή το έργο του συνομιλητή σου.
	ΡΩΤΑ (PROBE) Ζήτησε περισσότερες λεπτομέρειες ώστε να κατανοήσεις καλύτερα την άποψη του συνομιλητή σου.
	ΣΥΝΕΔΕΞΕ (CONNECT) Εξήγησε τον τρόπο με τον οποίο η οπτική ή μία προσωπική σου εμπειρία ή συναίσθημα συνδέεται με τα λεγόμενα του συνομιλητή σου.
	ΕΠΕΚΤΕΙΝΕ (EXTEND) Περίγραψε πώς έχει επεκταθεί η σκέψη σου. Τι ακριβώς σε βοήθησε να αποκτήσεις μια νέα προοπτική προσέγγισης του ζητήματος.
	ΗΑΠΟΨΗΣΟΥ (POINT OF VIEW) Διατύπωσε με θάρρος την άποψή σου: α) Από την πλευρά μου θεωρώ... β) Κάποιοι υποστηρίζουν ότι... Κατά τη γνώμη μου όμως.....

- **Ρουτίνες Σκέψης** ([thinkingroutines](#)) αποτελούνται από μικρά βήματα που διατυπώνονται συστηματικά ώστε να λειτουργούν ως δέσμες ερωτημάτων που στοχεύουν στην οικοδόμηση δεξιοτήτων σκέψης και στοχαστικών διαθέσεων.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Το πρόγραμμα ΟΟΕΛ υλοποιείται από το Πανεπιστήμιο του Harvard. Οι εκπαιδευτικοί εγγράφουν την τάξη τους στην πλατφόρμα του προγράμματος και στη συνέχεια τοποθετούνται σε μικρές μαθησιακές ομάδες (*walkingparties*), που αποτελούνται περίπου από 6 αντίστοιχες τάξεις σχολείων από όλον τον κόσμο. Στόχος η διεθνής συνεργασία παιδιών παρόμοιας ηλικίας αλλά διαφορετικού πολιτισμικού υπόβαθρου κατά την υλοποίηση έξι (6) βημάτων - μαθησιακών αποστολών (*footsteps*). Για τις ανάγκες των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων το πρόγραμμα έχει τροποποιηθεί, παρόλα αυτά όσοι εκπαιδευτικοί επιθυμούν μπορούν να

συνεχίσουν τη μαθησιακή εμπειρία και στη διεθνή μαθησιακή κοινότητα ΟΟΕΛ (για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε το επίσημο website του προγράμματος <http://learn.outofedenwalk.com/>)

Τα επτά (7) Εργαστήρια ακολουθούν τη δομή των «βημάτων» του επίσημου προγράμματος ΟΟΕΛ καθένα από τα οποία αποτελείται από τρία διαφορετικά μέρη:

1) Εμπνεύσου: Κάθε βήμα ξεκινά προσκαλώντας τους μαθητές να μελετήσουν πηγές από το υλικό του PaulSalorek και της επιστημονικής ομάδας του προγράμματος. Πρόκειται συνήθως για σύντομα άρθρα ή κάποιο βίντεο από το επικό ταξίδι του “*OutofEdenWalk*”. Το υλικό είναι στα αγγλικά και ο/η εκπαιδευτικός αναλαμβάνει τη μετάφραση ή τον τρόπο που θα το παρουσιάσει στους μαθητές και τις μαθήτριες ώστε να είναι κατανοητό.

2) Κάνε μια δραστηριότητα: Οι προτεινόμενες δραστηριότητες έχουν «ανοιχτό» περιεχόμενο και μπορούν να προσαρμοστούν στις ιδιαιτερότητες των μαθητών/τριών κάθε τάξης σύμφωνα με τους στόχους του Προγράμματος Σπουδών.

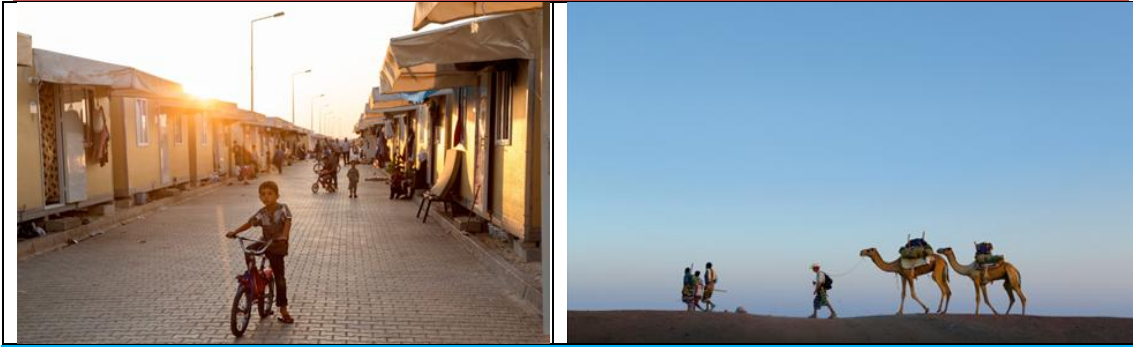
3) Αλληλεπίδρασε με τους «συνοδοιπόρους» σου: Οι μαθητές/τριες αξιοποιούν τα εργαλεία διαλόγου και τις ρουτίνες σκέψης για να σχολιάσουν το έργο που έχει παραχθεί κατά τη δραστηριότητα και να αξιολογήσουν τη μαθησιακή τους πορεία.

Σημαντική προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση του προγράμματος και τη διευκόλυνση της συμμετοχής όλων των μαθητών/τριών αποτελεί η προηγούμενη εξοικείωσή τους με τα μεθοδολογικά εργαλεία του προγράμματος και ειδικότερα με το λεξιλόγιο των εργαλείων διαλόγου και των ρουτινών σκέψης.

Προτεινόμενη Εισαγωγική Δραστηριότητα (πριν την έναρξη των Εργαστηρίων)

ΣΤΟΧΟΙ: Οι μαθητές/τριες: α. να εξοικειωθούν με τις απαιτήσεις, τη φιλοσοφία και τα «εργαλεία» του προγράμματος, β. να κατανοήσουν την αξία της δέσμευσης απέναντι στην ολοκλήρωση των βημάτων του προγράμματος, γ. να εκτιμήσουν την αξία της διαπολιτισμικής επικοινωνίας και της συνεργασίας.

ΕΜΠΝΕΥΣΟΥ: Γνωρίστε τους μαθητές σας με το ΟΟΕΛ και την επική αποστολή του PaulSalorek. Περιηγηθείτε στην πλατφόρμα του [OutofEdenWalk του NationalGeographic](http://OutofEdenWalk.tuNationalGeographic) και επιλέξτε μία φωτογραφία (Εικ. 1).

Εικόνα 1: Ενδεικτικές φωτογραφίες αποστολής PaulSalorek

ΚΑΝΕ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Οργανώστε μία συζήτηση αξιοποιώντας τη δομή κάποιας από τις δύο προτεινόμενες ρουτίνες σκέψης . Ενδεικτικά:

«*Βλέπω – Σκέφτομαι – Αναρωτιέμαι*»: Ονομάστε τι βλέπετε. Τι σκέψεις σας δημιουργούνται; Μπορείτε να σκεφτείτε την «ιστορία» πίσω από την εικόνα; Υπάρχει κάτι ασαφές; Έχετε απορίες; Τι ακόμη θα θέλατε να διερευνήσετε;

«*Χρώμα – Σύμβολο - Εικόνα*»: Σκεφτείτε μεταφορικά την ιστορία της επικής αποστολής του PaulSalorek σε ολόκληρο τον κόσμο. Αν ήταν *χρώμα* ποιο θα διαλέγατε και γιατί; Αν ήταν *σύμβολο* ποιο θα διαλέγατε και γιατί; Αν ήταν εικόνα τι θα ζωγραφίζατε και γιατί;

ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕ: Παρουσιάστε τα εργαλεία διαλόγου του προγράμματος και καταγράψτε τις απόψεις των μαθητών. Δώστε έμφαση στα εικονίδια και ζητήστε από τα παιδιά να «μαντέψουν» τη σημασία τους. Αποκαλύψτε την ονομασία του καθενός και συζητήστε τη σημασία τους (π.χ. πού έχετε ξανακούσει αυτή την ονομασία, τι σας φέρνει στο μυαλό, τι σας θυμίζει;)

Περιγράψτε τα επιμέρους βήματα του προγράμματος και ορίστε το σύμβολο της τάξης. Ορίστε με σαφήνεια τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις σας, τις αναμενόμενες συμπεριφορές, το πλαίσιο συνεργασίας, καθώς επίσης το σύνολο των ρητών και άρρητων κανόνων που θα διέπουν τα μαθησιακό σας ταξίδι.

Ενδεικτικές καταγραφές (Δημιουργός Κυριακή Μέλλιου)

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων: Στοχοθεσία των εργαστηρίων, προτεινόμενες δράσεις και υλικό αφόρμησης, επέκτασης, γενίκευσης. Κάθε εργαστήριο θα αναπτύσσεται σε ένα φύλλο A4 με βάση τη ρουμπρίκα του Παραρτήματος (1 σελίδα ανά εργαστήριο = 7 σελίδες)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΟ	Νηπιαγωγείο και Δημοτικό	ΤΜΗΜΑ.....	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	3. Ενδιαφέροναι και Ενεργώ-Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη	Υποθεματική	Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός Διαφορετικότητα
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Νηπιαγωγείο και Α', Β' Δημοτικού		
Τίτλος	OutofEdenLearn: Παρατηρώ, αφηγούμαι και αλληλεπιδρώ		
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	Δεξιότητες του Νου στη θεματική ενότητα «Ενδιαφέροναι και ενεργώ» του Νηπιαγωγείου και Δημοτικού		
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	αλληλοσεβασμός και σεβασμός στη διαφορετικότητα, κοινωνική ευθύνη		

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	1 ^ο Εργαστήριο	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ να καλλιεργήσουν την επικοινωνιακή δεξιότητα του χαρτογραφικού γραμματισμού ▪ να εντοπίσουν τα χαρακτηριστικά και σύμβολα που περιλαμβάνονται σε έναν χάρτη και να κάνουν υποθέσεις σχετικά με τη σημασία τους ▪ να συσχετίσουν τα απεικονιζόμενα στοιχεία ενός χάρτη με γεωγραφικές πληροφορίες (π.χ. κράτη, λαοί) ▪ να ενισχύσουν τη φαντασία και δημιουργικότητα τους ▪ να συνεργαστούν μέσα από διαφορετικές επιλογές για ένα κοινό έργο ▪ να αξιοποιήσουν τα εργαλεία διαλόγου για να διατυπώσουν τις απόψεις τους με σεβασμό στο έργο των συμμαθητών/τριών τους 	<p>Ένα διαφορετικό ταξίδι</p> 	<p>ΕΜΠΝΕΥΣΟΥ (ρουτίνα σκέψης Βλέπω-Σκέφτομαι-Αναρωτιέμαι):</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>Δείτε</u> τον χάρτη της επικής αποστολής του PaulSalorek. Τι ακριβώς τραβά την προσοχή σας; - <u>Σκεφτείτε</u> τι δείχνει ο χάρτης (π.χ. τη γη, μια χώρα, θάλασσα κτλ) Συζητήστε τυχόν παρανοήσεις. - <u>Αναρωτηθείτε</u> ποιοι άνθρωποι μπορεί να μένουν στα μέρη που θα επισκεφθεί ο δημοσιογράφος; Πώς λέγονται οι χώρες τους, τι χαρακτηριστικά σύμβολα έχουν, ποια είναι η σημαία τους, τι τρώνε, πώς ντύνονται, τι γλώσσα μιλάνε, τι μουσική ακούνε, με τι παιχνίδια παίζουν; Καταγράψτε τα ερωτήματά σας σε ένα χαρτόνι κάτω από το εργαλείο διαλόγου «ΡΩΤΑ» <div style="background-color: #555; color: white; text-align: center; width: 40px; height: 40px; margin: 10px auto;">?</div> <p>ΚΑΝΕ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Χωριστείτε σε ομάδες και συγκεντρώστε όσες περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε για τα ερωτήματα που έχετε διατυπώσει. Για κάθε κατηγορία πληροφορίας επιλέξτε ένα διαφορετικό είδος καταγραφής.</p> <p><u>Ενδεικτικά:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Βρείτε σημαίες των κρατών και κολλήστε πάνω στον χάρτη του Salorek - Γράψτε με όποιο τρόπο μπορείτε τις ονομασίες των κρατών σε καρτελάκια και τοποθετήστε στον χάρτη - Κόψτε από περιοδικά εικόνες από τις φυλές που κατοικούν σε αυτές τις χώρες και δημιουργήστε έναν νέο χάρτη με τη μορφή κολλάζ - Σχεδιάστε έναν ψηφιακό χάρτη αξιοποιώντας μία εφαρμογή εικόνας με διαδραστικά στοιχεία (π.χ. E-mecontent-ImageHotspots, ThingLink κτλ) και εισάγετε πολυμεσικά στοιχεία (π.χ. βίντεο από παραδοσιακή μουσική, εικόνα ενός μνημείου κτλ) <p>ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕ: Η κάθε ομάδα παρουσιάζει το έργο της στην ολομέλεια και οι υπόλοιποι σχολιάζουν χρησιμοποιώντας το εργαλείο διαλόγου</p> <div style="background-color: #555; color: white; text-align: center; width: 40px; height: 40px; margin: 10px auto;">👍</div> <p>της «Εκτιμώ» <u>Ενδεικτικά:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μου άρεσε που..... ▪ Ήταν σημαντικό ότι καταφέρατε να ..... ▪ Ήταν πολύ ωραίο το.....

Οι μαθητές/τριες αναμένεται:

- να γνωρίσουν ακόμη καλύτερα την αποστολή του PaulSalorek και το πρόγραμμα ΟΟΕΙ
- να αντιληφθούν την αποστολή του βραβευμένου ανθρωπολόγου-δημοσιογράφου ως ένα ζήτημα παγκόσμιας εμβέλειας που αντίστοιχα προσεγγίζεται από μαθητές διαφορετικής εθνικότητας/γλώσσας/πολιτισμού,
- να επινοήσουν δημιουργικούς τρόπους για να συστηθούν στη μαθησιακή τους ομάδα.
- να σκεφτούν και να επιλέξουν από κοινού ένα αντιπροσωπευτικό σύμβολο για την ομάδα τους
- να αντιληφθούν τη δυναμική του ρόλου τους ως προς το κοινό έργο της μαθησιακής τους ομάδας

Η μαθησιακή ομάδα της τάξης μας

ΕΜΠΝΕΥΣΟΥ (ρουτίνα σκέψης [Τίτλοι](#)):

Επιλέξτε ένα από τα ακόλουθα:

- Ακούστε το [μήνυμα καλωσορίσματος](#) του PaulSalorek προς τους μαθητές που «ακολουθούν» την αποστολή του. Το μήνυμα ηχογραφήθηκε τον Δεκέμβριο του 2016, όταν ο Paul βρισκόταν στο Kyrgyzstan

- Δείτε ένα [σύντομο βίντεο](#) όπου ο Paul εξηγεί τους λόγους για τους οποίους αποφάσισε να κάνει ένα «αφηγηματικό ταξίδι» στον πλανήτη.

Σκεφτείτε έναν τίτλο που συνοψίζει την παγκόσμια αποστολή και αιτιολογήστε την επιλογή σας.

ΚΑΝΕ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Συστηθείτε στην ομάδα σας όπως και ο Paul μέσα από το δικό του μήνυμα.

Σκεφτείτε τι θα θέλατε να μάθουν οι συμμαθητές/τριες σας για εσάς που δεν το ξέρουν μέχρι τώρα (π.χ. το αγαπημένο σας παιχνίδι, κάτι που σας αρέσει να κάνετε στον ελεύθερό σας χρόνο κτλ).

Υπάρχει κάτι που σας ενώνει; Τι είναι αυτό; Επιλέξτε μία ιδέα και μετατρέψτε την σε σύμβολο της μαθησιακής σας ομάδας. Χρησιμοποιήστε ό, τι υλικά θέλετε ή αν προτιμάτε σχεδιάστε ψηφιακά (π.χ. avatar). Βρείτε ένα όνομα για την ομάδα σας ώστε να το τοποθετήσετε κάτω από το σύμβολο.

Σε περίπτωση που υπάρχουν πολλές ιδέες και είναι δύσκολο να καταλήξετε σε μία, οργανώστε μία ψηφοφορία.

ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕ: Μελετήστε τους χάρτες των συμμαθητών/τριών και σχολιάστε αξιοποιώντας τα εργαλεία διαλόγου. Ενδεικτικά:

ΣΥΝΔΕΣΤΕ: Τι σας ενώνει με τους άλλους;

ΕΚΤΙΜΗΣΤΕ: Τι αναγνωρίζετε ως σημαντικό/αξιόλογο;

Η ΑΠΟΨΗ ΣΟΥ: Διατύπωση με θάρρος την άποψή σου σχετικά με τον σχεδιασμό και την επιλογή συμβόλου της ομάδας

Οι μαθητές/τριες αναμένεται:

- να αντιληφθούν τις εμπειρίες ως παράγοντα διαμόρφωσης των απόψεων και προτιμήσεων που έχουν αναπτύξει για τον τόπο τους
- να δημιουργήσουν έναν αφηγηματικό χάρτη της γειτονιάς
- να ενισχύσουν τη φαντασία τους
- να επικοινωνήσουν με έναν εναλλακτικό τρόπο την οπτική και τα συναισθήματά τους για τον τόπο τους
- να συνεργαστούν αναλαμβάνοντας ρόλους ανάλογα με τις δυνατότητές και τα ταλέντα τους
- να επιλύσουν προβλήματα σκεπτόμενοι/ες δημιουργικά
- να εμπλακούν με ενσυναίσθηση

Ένας χάρτης με πολλές ιστορίες

ΕΜΠΝΕΥΣΟΥ:(ρουτίνα σκέψης [Τι σε κάνει να το λες](#)):

Μελετήστε το άρθρο της LizDawesDurasingh, Co-Director του προγράμματος ΟΟΕΛ με τίτλο “[Mappingneighborhoods](#)” δίνοντας έμφαση στις εικόνες από τους χάρτες που έχουν δημιουργήσει μαθητές από τη διεθνή κοινότητα του προγράμματος. Παρατηρήστε προσεκτικά και επιλέξτε τον αγαπημένο σας χάρτη. Αιτιολογήστε την επιλογή σας.

ΚΑΝΕ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Ας υποθέσουμε ότι είστε ο οδηγός του PaulSalorek και θέλετε να τον ξεναγήσετε στη γειτονιά σας. Δημιουργήστε σε μικρές ομάδες ή στην ολομέλεια έναν χάρτη της γειτονιάς, όπως τη βλέπετε μέσα από τα συναισθήματα και τις εμπειρίες σας και προσθέστε μία σύντομη συνοδευτική αφήγηση. Επιλέξτε να παρουσιάσετε μέσα από τον χάρτη σας κάτι από τα ακόλουθα:

- μία συγκεντρωτική απεικόνιση όλης της γειτονιάς,
- ένα συγκεκριμένο μέρος της γειτονιάς στο οποίο όλοι περνάτε τον χρόνο σας και έχετε μία εμπειρία να διηγηθείτε (π.χ. σχολείο, πάρκο κτλ)

Σχεδιάστε τον χάρτη με συμβατικό ή ψηφιακό τρόπο. Αναλογιστείτε τη μορφή του χάρτη (π.χ. επιτοίχιος, επιτραπέζιος, τρισδιάστατος) και αναλόγως αποφασίστε την τοποθέτηση των στοιχείων (π.χ. πώς θα φαίνονται τα σπίτια αν βλέπω τον χάρτη από ψηλά); Αναλάβετε ρόλους ανάλογα με τα δυνατά σας σημεία (π.χ. κάποια παιδιά θα σχεδιάσουν, άλλα θα χρωματίσουν, θα κόψουν, άλλα θα γράψουν κτλ). Σκεφτείτε «έξω από το κουτί»! Αναζητήστε τρόπους που μπορούν να υπερβούν αντικειμενικές δυσκολίες και επικοινωνιακά εμπόδια (π.χ. πώς θα διαβάσει τον χάρτη σας ένα παιδί που μιλάει διαφορετική γλώσσα, υπάρχουν στοιχεία/σύμβολα που εξηγούν με εξίσου κατανοητό τρόπο αυτό που θέλετε να πείτε ή να δείξετε, σε ποια θέση του χάρτη θα μπουν, με τι θα μοιάζουν);

ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕ: Αξιολογήστε τους χάρτες των συμμαθητών/τριών ή τον χάρτη της ομάδας αξιοποιώντας τα εργαλεία διαλόγου. Ενδεικτικά:

- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΤΕ: Τι είναι πρωτότυπο, μη αναμενόμενο;
- ΕΚΤΙΜΗΣΤΕ: Τι αναγνωρίζετε ως σημαντικό/αξιόλογο;
- ΣΥΝΔΕΣΤΕ: Τι κοινά στοιχεία υπάρχουν στους χάρτες; Τι κοινές εμπειρίες/ιδέες/συναισθήματα;

Οι μαθητές/τριες αναμένεται:

- να εξοικειωθούν με τις στρατηγικές και τα πλεονεκτήματα της παρατεταμένης και λεπτομερούς παρατήρησης
- να πάρουν χρόνο για να «ξεαναδούν» με προσοχή πράγματα γνωστά και οικεία
- να ανακαλύψουν μικρές λεπτομέρειες που δεν είχαν παρατηρήσει μέχρι τώρα
- να προσεγγίσουν με ευαισθησία και ευθύνη το τοπικό περιβάλλον
- να αξιοποιήσουν την εμπειρία για την επίλυση προβλημάτων
- να εκτιμήσουν τον τόπο τους
- να αντιληφθούν τον ρόλο τους ως προς τη διαμόρφωση των συνθηκών του τοπικού τους περιβάλλοντος

Ανακαλύπτοντας τη γειτονιά ξανά

ΕΜΠΝΕΥΣΟΥ: (ρουτίνα σκέψης [Ο κύκλος των Οπτικών](#))

Παρακολουθήστε το βίντεο [Camel-ology](#) και δώστε έμφαση στο στυλ και το ύφος της «αργής δημοσιογραφίας» του Paul Salorek. Εστιάστε στον τρόπο με τον οποίο αποτυπώνει διαφορετικές οπτικές λήψεις και αναδεικνύει μικρές λεπτομέρειες. Περιγράψτε τις οπτικές: πώς φαίνονται τα πράγματα από ψηλά, από χαμηλά, δεξιά, αριστερά, πανοραμικά. Βλέπετε κάτι που δεν είχατε παρατηρήσει προηγουμένως;

ΚΑΝΕ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Οργανώστε έναν περίπατο προσεκτικής παρατήρησης στη γειτονιά. Μπορείτε να το οργανώσετε ως τάξη ή να το αναθέσετε ως μαθησιακή αποστολή με τη βοήθεια των γονέων. Πάρτε μαζί σας μία φωτογραφική μηχανή για να αποτυπώσετε τις ανακαλύψεις σας. Αφιερώστε χρόνο ώστε να δείτε γνωστά μέρη με μια πιο «φρέσκια» ματιά. Αξιοποιήστε όλες τις αισθήσεις: Τι βλέπετε; Τι ακούτε; Τι νιώθετε; Τι μυρίζετε; Βγάλτε 2-3 φωτογραφίες που αποτυπώνουν:

- συνολικά τον τόπο (πανοραμικές) ή εστιάζουν σε μικρές λεπτομέρειες που δεν είναι εμφανείς με μια πρώτη ματιά (χρήση ζουμ),
- σημεία που βρίσκονται ψηλά και χαμηλά
- μέρη και στοιχεία γνωστά στα οποία ανακαλύπτετε ή εντοπίζετε μια έκπληξη (ευχάριστη ή δυσάρεστη).

Ετοιμάστε μία παρουσίαση γράφοντας ένα σύντομο κείμενο για κάθε φωτογραφία όπου θα εξηγήτε:

- γιατί διαλέξατε να τραβήξετε αυτή τη φωτογραφία;
- αν και με ποιον τρόπο άλλαξαν τις αρχικές αντιλήψεις σας για τη γειτονιά;
- υπάρχει κάποια νέα ιδέα που σκεφτήκατε;

Με βάση τα δεδομένα που συλλέξατε εντοπίστε ένα ζήτημα που θεωρείτε σημαντικό για τη γειτονιά σας και γράψτε μία επιστολή προς τις δημοτικές αρχές διατυπώνοντας τα αιτήματά σας.

ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕ: Σχολιάστε τις παρουσιάσεις των συμμαθητών/τριών σας ή την επιστολή της τάξης

ΣΥΝΔΕΣΤΕ: Αναφερθείτε σε κοινά στοιχεία/αντιλήψεις στις φωτογραφίες της γειτονιάς σας.

ΕΠΕΚΤΕΙΝΕΤΕ: Τι είδατε που δεν είχατε δει μέχρι τώρα; Με ποιον τρόπο η προσεκτική παρατήρηση μπορεί να υποστηρίξει την τοπική δράση σας;

Οι μαθητές/τριες αναμένεται:

- να αναπτύξουν δεξιότητες ενεργητικής ακρόασης και επικοινωνίας
- να εξοικειωθούν με τη διατύπωση ανοιχτών ερωτημάτων
- να πάρουν χρόνο για να ακούσουν με προσοχή τοπικές ιστορίες
- να σκεφτούν με ενσυναίσθηση τρόπους διαπολιτισμικής επικοινωνίας για την παρουσίαση της ιστορίας της γειτονιάς
- να αξιοποιούν κατάλληλα μέσα ώστε να επικοινωνούν με διαφορετικό κοινό
- να αξιολογήσουν με προσοχή το σχέδιο δράσης τους
- να κάνουν αναθεωρήσεις για να βελτιώσουν πιθανά αδύναμα στοιχεία

Ακούω και μαθαίνω ιστορίες της γειτονιάς

ΕΜΠΝΕΥΣΟΥ: (ρουτίνα σκέψης [Τίτλοι](#))

Αδράξτε την ευκαιρία να γνωρίσετε την ιδιαίτερη δημοσιογραφία του PaulSalorek και να εξοικειωθείτε με τις στρατηγικές υλοποίησης μίας συνέντευξης: Ακούστε [το αριστουργηματικό ηχητικό μήνυμα του Paul](#) στο οποίο μοιράζεται την εμπειρία του σχετικά με το πώς απευθύνει ερωτήσεις κυρίως όμως, πως επιβραδύνει για να ακούσει με προσοχή και σεβασμό τους ανθρώπους από τους οποίους παίρνει συνέντευξη. Σκεφτείτε [τίτλους](#) που συνοψίζουν τις κεντρικές ιδέες του PaulSalorek

ΚΑΝΕ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Δοκιμάστε να εφαρμόσετε στην πράξη όσα γνωρίσατε. Αναζητήστε έναν πληροφορητή για να καταγράψετε μία «ανείπωτη» ιστορία για τη γειτονιά σας. Επιλέξτε με βάση συγκεκριμένα κριτήρια. Ενδεικτικά:

- ένα πρόσωπο που ζει για πολλά χρόνια στη γειτονιά
- έχει τεκμήρια του παρελθόντος (φωτογραφίες, επιστολές, αντικείμενα του παρελθόντος, βιβλία κτλ) που μπορεί να μοιραστεί μαζί σας.

Τι θα θέλατε να μάθετε για τη γειτονιά; Προετοιμάστε τις «ανοιχτές» ερωτήσεις που θα υποβάλλετε. Επιλέξτε τα κατάλληλα μέσα για την υλοποίηση της συνέντευξης (π.χ. ψηφιακό κασετόφωνο) και καλέστε τον πληροφορητή στην τάξη ή οργανώστε τη δράση διαδικτυακά. Αφού ολοκληρωθεί η συνέντευξη καταγράψτε τις πληροφορίες που συλλέξατε και αποφασίστε τον τρόπο με τον οποίο θα τις διαμοιραστείτε αποτελεσματικά με τα μέλη της ομάδας σας του σχολείου ή της τοπικής κοινότητας, λαμβάνοντας υπόψη πολιτισμικές και γλωσσικές διαφορές. Το τελικό προϊόν θα μπορούσε να είναι:

- ένα ηχητικό απόσπασμα της συνέντευξης
- ένα βίντεο χωρίς λόγια με εικόνες και μουσική
- μία φωτοϊστορία
- ένα κόμικ με ζωγραφιές που θα δημιουργήσετε ώστε να αναδιηγηθείτε την ιστορία της γειτονιάς

ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕ: Αξιοποιήστε τα εργαλεία διαλόγου κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. **Ενδεικτικά:**

ΡΩΤΗΣΤΕ: Μπορείτε να μας πείτε περισσότερα για...

ΣΥΝΔΕΣΤΕ: Έχω ακούσει κι εγώ για..... από τον παππού/γιαγιά.....

ΕΚΤΙΜΗΣΤΕ: Ευχαριστούμε για.....

Ήταν πολύ ωραίο που...Μάθαμε περισσότερα για....

Οι μαθητές/τριες αναμένεται:

- να αντιληφθούν την έννοια του πολιτισμού και της κουλτούρας
- να αναπτύξουν ενδιαφέρον για να γνωρίσουν σε βάθος ένα πολιτισμικό στοιχείο, γεγονός ή μνημείο του τόπου τους
- να αξιοποιήσουν τις γνώσεις για τον πολιτισμό του τόπου τους για να σχεδιάσουν ένα καινούριο «προϊόν» με προσωπικό νόημα
- να συνεργαστούν αναδεικνύοντας τη μοναδικότητά τους
- να αναπτύξουν σεβασμό και αποδοχή σε οτιδήποτε πολιτισμικά διαφορετικό

Παραδόσεις, ήθη και έθιμα της γειτονιάς

ΕΜΠΝΕΥΣΟΥ: (ρουτίνα σκέψης [Χρώμα-Σύμβολο-Εικόνα](#))

Ακούστε το αριστουργηματικό ηχητικό μήνυμα του PaulSalorek [RiverofCulture](#) στο οποίο παρομοιάζει την έννοια της πολιτισμικής κουλτούρας με ένα ποτάμι. Σκεφτείτε μεταφορικά την κουλτούρα. Αν ήταν *χρώμα* ποιο θα διαλέγατε και γιατί; Αν ήταν *σύμβολο* ποιο θα διαλέγατε και γιατί; Αν ήταν *εικόνα* τι θα ζωγραφίζατε και γιατί;

ΚΑΝΕ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Καταγράψτε κι εσείς την κουλτούρα του τόπου σας. Εισάγετε σε έναν νοητικό χάρτη οτιδήποτε θεωρείτε στοιχείο της κουλτούρας. Αποφασίστε σε ποιο από όλα τα στοιχεία θέλετε να επικεντρώσετε (ατομικά, σε ομάδες ή ολομέλεια) ώστε να αναδειχθούν στοιχεία και από άλλους πολιτισμούς. Ενδεικτικές επιλογές:

- ένα μνημείο (άγαλμα, ναός, κάστρο, αρχοντικό κτλ)
- μία παραδοσιακή γιορτή ή ένα πανηγύρι
- μία συνταγή ενός παραδοσιακού εδέσματος
- η διαδικασία κατασκευής ενός παραδοσιακού αντικειμένου (π.χ. μουσικό όργανο).

Αποφασίστε τι είδους πληροφορίες πρέπει να συλλέξετε και από ποιες πηγές να τις αντλήσετε. Τι ενέργειες πρέπει να γίνουν (π.χ. επίσκεψη σε ένα σημείο πολιτισμού). Επιλέξτε με ποιο τρόπο θα αποτυπώσετε την κουλτούρα του τόπου σας:

- ένα σύντομο βίντεο με τον μοναδικό τρόπο των "Glances" που προτείνει ο PaulSalorek (π.χ. όπως στο βίντεο [CoffeaArabica](#))
- μία παρουσίαση (π.χ. powerpoint) με εικόνες, κείμενο ή ήχο
- μία ψηφιακή ιστορία

ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕ: Αξιολογήστε τη διαδικασία σε διάφορα χρονικά στάδια αξιοποιώντας τα εργαλεία διαλόγου. Ενδεικτικά:

ΠΡΟΚΑΛΕΣΤΕ: Συζήτηση με την ομάδα της τάξης για πιθανές εναλλακτικές προτάσεις.

ΕΚΤΙΜΗΣΤΕ: Την σύνδεση στοιχείων κουλτούρας

<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ να ανατλήσουν έμπνευση από το υλικό που έχουν μελετήσει μέχρι τώρα ώστε να διατυπώνουν με σαφήνεια προσωπικά σχέδια και στόχους για το μέλλον, ▪ να αναπτύξουν νοοτροπία ενεργούς πολιτεότητας ▪ να θέτουν στόχους για το μέλλον και να λαμβάνουν αποφάσεις 	<p>Βάζω στόχους και βλέπω μπροστά</p> 	<p>ΕΜΠΝΕΥΣΟΥ: (ρουτίνα σκέψης Τα 3 Γιατί) Μελετήστε το άρθρο της SarahSheya, ProjectManager του προγράμματος ΟΟΕΛ με τίτλο “UncoveringtheEveryday: StudentworkfromtheOutofEdenLearnProject” και δείτε το σχετικό βίντεο</p> <p>Συζητήστε και διατυπώστε απόψεις σε 3 επίπεδα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Γιατί αυτή η εμπειρία είναι σημαντική για εμένα; - Γιατί αυτή η εμπειρία είναι σημαντική για τους γύρω μου (συμμαθητές, οικογένεια, τοπική κοινότητα κτλ); - Γιατί αυτή η εμπειρία μπορεί να είναι σημαντική για τον κόσμο; <p>ΚΑΝΕ ΜΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Ελέγξτε σε ποια χώρα βρίσκεται τη δεδομένη στιγμή ο PaulSalorek. Συγκεντρώστε στοιχεία (γεωγραφικά, ιστορικά, πολιτικά, θρησκευτικά, πολιτισμικά, οικονομικά κ.α.) και προτείνετε μία τοπική διαδρομή που θα μπορούσε να διανύσει ώστε να δει κάτι πολύ ενδιαφέρον. Ποιοι άνθρωποι κατοικούν εκεί και τι θα μπορούσε να τους ρωτήσει; Τί είδους «ανείπωτες» ιστορίες θα μπορούσε να αναδείξει μέσα από τη δημοσιογραφία του και τι όφελος θα υπήρχε για το διεθνές κοινό αναγνωστών του;</p> <p>Επισκεφθείτε το website του προγράμματος ΟΟΕΛ και γνωρίστε όλα τα μαθησιακά ταξίδια που υλοποιούνται με τη συμμετοχή μαθητών από όλον τον κόσμο. Οργανώστε μία συζήτηση και αποφασίστε σε ποιο επιθυμείτε να συμμετέχετε. Θέστε στόχους για τις προϋποθέσεις συμμετοχής σας.</p> <p>ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΕ: Τοποθετηθείτε προσωπικά αξιοποιώντας τα εργαλεία διαλόγου:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ΕΚΤΙΜΗΣΤΕ: Τι ακριβώς αναγνωρίζετε ως το πλέον σημαντικό και αξιόλογο σημείο της εμπειρίας σας; Τι θα σας μείνει αξέχαστο; - ΡΩΤΗΣΤΕ: Ποια μπορεί να είναι τα επόμενα βήματα; Τι θα χρειαστεί να κάνετε για να συμμετέχετε στο παγκόσμιο μαθησιακό ταξίδι του ΟΟΕΛ; - ΔΙΑΤΥΠΩΣΤΕ ΑΠΟΨΗ: Ποια ακριβώς οφέλη (ατομικά-παγκόσμια) επισημαίνετε; Ποια ακριβώς μαθησιακά οφέλη μπορεί να έχει η συμμετοχή σας στο διεθνές πρόγραμμα ΟΟΕΛ; Αποφασίστε πώς ακριβώς θα ενεργήσετε.
---	--	--

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

ΒΙΝΤΕΟ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ “OUT OF EDEN LEARN”

1. **“OutofEdenLearnClassrooms”**: Στιγμιότυπα από την εφαρμογή του προγράμματος στην Ελλάδα σε τάξη νηπιαγωγείου με την **Κυριακή Μέλλιου**, PhD, Med, OutofEdenLearnAmbassador.

Διαθέσιμο στο <https://www.youtube.com/watch?v=woJHHaTsaU>

2. **“OutofEdenWalk”**: Μία εισαγωγή στο επικό ταξίδι του PaulSalorek. Διαθέσιμο στο <https://vimeo.com/175964614>

3. **“AnintroductiontoOutofEdenLearn”**: Μία εισαγωγή στην ψηφιακή κοινότητα και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Διαθέσιμο στο https://youtu.be/Py-lclml_Ro

ΒΙΝΤΕΟ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΕΙ ΑΠΟ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΠΕ60 και ΠΕ70 ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ “OUTOFEDENLEARN”

1. **Χάρτες της γειτονιάς μου-Εργαστήριο 3ο**: “Creating a neighborhoodmap”: Δημιουργία Χάρτη. (Δημιουργός Άννα Μουταφίδου ΠΕ60)

Διαθέσιμο στο <https://youtu.be/TSPnldHJwmU>

2. **Ξεναγοί στην πόλη μας-Εργαστήριο 4ο**: Μαθητές νηπιαγωγείου ξεναγούν τον PaulSalorek στο Πέραμα. (Δημιουργός Μαρία Τσαπάρα ΠΕ60)

Διαθέσιμο στο <https://youtu.be/jKHp4MOXcf8>

3. **Ακούω και μαθαίνω ιστορίες της γειτονιάς-Εργαστήριο 5ο**: Συνεντεύξεις μαθητών της Δ΄ Δημοτικού σε ανθρώπους που ζουν στη γειτονιά. (Δημιουργός Γεωργία Κλωστράκη)

Διαθέσιμο στο <https://www.youtube.com/watch?v=C3S9bS38IWw>

4. **LookingAhead-Εργαστήριο 7ο**: Μαθητές νηπιαγωγείου ξεκινούν ένα νέο ταξίδι σε όλη τη γη. (Δημιουργός Καλλιόπη Νικολοπούλου ΠΕ60).

Διαθέσιμο στο <https://youtu.be/musgvUfrryg>

ΑΡΘΡΑ ΣΤΟ ΕΠΙΣΗΜΟ ΙΣΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ “OUTOFEDENLEARN”

Melliou, K. (2016, February 23). “The Opportunity to Walk in Out of Eden Learn”, Out of Eden Learn Blog (An initiative of Project Zero at the Harvard Graduate School of Education). Διαθέσιμο στο

<http://walktolearn.outofedenwalk.com/2016/02/23/glimpses-from-the-classroom-in-piraeus-greece-part-3-of-3/>

Melliou, K. (2015, July 15). “The story of young Greek travelers in Out of Eden Learn”, Out of Eden Learn Blog (An initiative of Project Zero at the Harvard Graduate School of Education). Διαθέσιμο στο

<http://walktolearn.outofedenwalk.com/2015/07/15/the-story-of-young-greek-travelers-in-out-of-eden-learn/>

ΑΡΘΡΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Μέλλιου, Κ. (2020). «*OutofEdenLearn*». *Μια Παγκόσμια Ψηφιακή Κοινότητα της*

Παιδαγωγικής Σχολής του Πανεπιστημίου Harvard. Άρθρο στη διαδικτυακή πλατφόρμα nevronas.gr. Διαθέσιμο στο <https://nevronas.gr/quot-out-of-eden-learn-quot-mia-pagkosmia-psifiaki-mathisiaki-koinotita-tis-paidagogikis-scholis-toy-panepistimioy-harvard/>

Μέλλιου, Κ., Κουτή, Μ., Νικολοπούλου, Κ. (2017). **Ταξιδεύοντας ψηφιακά στην κοινότητα «OutofEdenLearn».** Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Εκπαίδευση στον 21ο αιώνα: θεωρία και πράξη. Αναζητώντας το ελκυστικό και αποτελεσματικό σχολείο», (σσ. 762-772). Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης του ΕΚΕΔΙΣΥ (ISBN:978-618-83517-1-4). Διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.ekedisy.gr/wp-content/uploads/2018/02/2-%CE%A4%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82-v6.pdf>

Μουταφίδου, Α., & Μπράτιτσης, Θ. (2016). **Outofedenlearn και ψηφιακή αφήγηση: Κατανοώντας την έννοια της κουλτούρας στο νηπιαγωγείο.** Πρακτικά 4ου Πανελληνίου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου Κεντρικής Μακεδονίας «Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην Διδακτική Πράξη», Θεσσαλονίκη 8-10 Απριλίου 2016. Διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση <http://4syn-thess2016.ekped.gr/out-eden-learn-psifiaki-afigisi-katanoontas-tin-ennia-tis-koultouras-sto-nipiagogio/> (ISBN: 978-960-99301-2-3).

Μέλλιου, Κ., Μουταφίδου, Α., & Μπράτιτσης, Θ. (2016). **Η συμμετοχή στην ψηφιακή κοινότητα «OutofEdenLearn» μέσα από τις απόψεις μαθητών νηπιαγωγείου.** Πρακτικά Συνεδρίου «Η Εκπαίδευση στην Εποχή των ΤΠΕ)» (σσ. 2923-2930). Αθήνα, 5 και 6 Νοεμβρίου 2016 (ISBN: 978-960-99435-...).

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

Out of Eden Learn An initiative of Project Zero at the Harvard Graduate School of Education <https://learn.outofedenwalk.com/>

CoSyLLab (Computer Supported Learning Engineering Lab): Ερευνητική Ομάδα CoSyLLab - Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων Πανεπιστημίου Πειραιά <https://cosylab.gr/index.php/!ab/about-cosylab>

OutofEdenLearn-EducatorResourcesandForum: Χώρος διαδικτυακής επικοινωνίας ανταλλαγής πληροφοριών και ιδεών με ένα διεθνές δίκτυο εκπαιδευτικών που συμμετέχει στο πρόγραμμα <https://learn.outofedenwalk.com/forum>

OutofEdenLearnTeachersofGreece: Η επίσημη σελίδα της ελληνικής κοινότητας στο Facebook όπου μπορείτε να δείτε έργα από τη συμμετοχή των τάξεων νηπιαγωγείων και δημοτικών στο πρόγραμμα <https://www.facebook.com/OOELTeachersOfGreece/>

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

1. Αξιολόγηση Εργαστηρίων ΟΟΕΛ: Ο/η εκπαιδευτικός καλείται να αναστοχαστεί την εμπειρία συμμετοχής στο πρόγραμμα μέσα από τις ακόλουθες ερωτήσεις:

- *Ονόμασε κάτι που κέρδισες μέσα από την εμπειρία σου στο ΟΟΕΛ*

.....
.....
.....

- *Ονόμασε κάτι που οι μαθητές/τριες σου κέρδισαν μέσα από την εμπειρία τους στο ΟΟΕΛ (να είσαι συγκεκριμένος/η)*

.....
.....
.....

- *Σε ποιο βαθμό τα Εργαστήρια του προγράμματος ανταποκρίθηκαν στο πλαίσιο καλλιέργειας Δεξιοτήτων του Νου για τη θεματική ενότητα «Ενδιαφέρομαι και ενεργώ» του Δημοτικού;*

Πάρα Πολύ Πολύ Μέτρια Λίγο Καθόλου

- *Ποιες άλλες Δεξιότητες θεωρείς ότι καλλιεργήθηκαν άμεσα ή έμμεσα μέσα από τα επιμέρους Εργαστήρια του προγράμματος;*

Δεξιότητες Μάθησης: Πάρα Πολύ Πολύ Μέτρια Λίγο Καθόλου

Δεξιότητες Ζωής: Πάρα Πολύ Πολύ Μέτρια Λίγο Καθόλου

Ψηφιακές Δεξιότητες: Πάρα Πολύ Πολύ Μέτρια Λίγο Καθόλου

- *Σε ποιο βαθμό θεωρείς ότι το ΟΟΕΛ συνδέεται με τους στόχους και το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών του Νηπιαγωγείου/Δημοτικού; Δώσε 2-3 παραδείγματα που προέρχονται από την τάξη που εφάρμοσες το πρόγραμμα.*

.....
.....
.....

- *Ποια στοιχεία του προγράμματος ΟΟΕΛ θα ήθελες να ενσωματώσεις στη διδασκαλία σου από δω και πέρα. Αιτιολόγησε σύντομα την άποψή σου.*

.....
.....
.....

2. Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση: Τα εργαλεία διαλόγου του προγράμματος και οι ρουτίνες σκέψης μπορούν να αποτελέσουν ιδανικό αναστοχαστικό πλαίσιο για την αποτίμηση του προγράμματος.

→ Εργαλεία Διαλόγου (παράδειγμα)

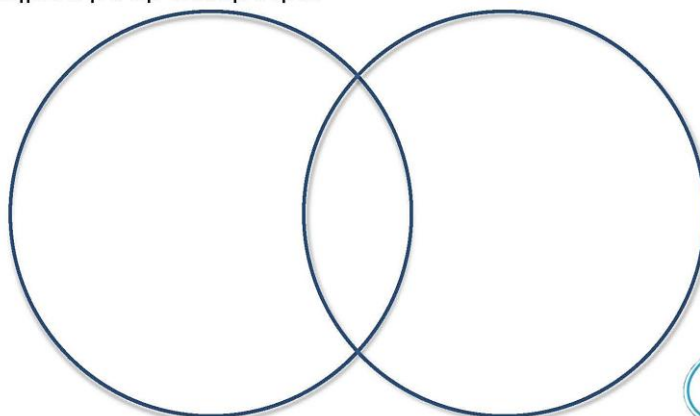
	ΣΥΝΔΕΣΕ: Τι από όσα έμαθες και υλοποίησες <i>συνδέεται</i> με όσα ήδη γνώριζες και όσα μπορούσες να καταφέρεις;
	ΕΠΕΚΤΕΙΝΕ: Τι καινούριο έμαθες και κατάφερες να κάνεις; Πώς έχει αλλάξει η οπτική σου; Πώς έχει <i>επεκταθεί</i> τη σκέψη σου;
	ΡΩΤΑ: Τι σε προβληματίζει; Έχεις απορίες; Υπάρχει κάτι ασαφές; Τι θέλεις ακριβώς να ρωτήσεις;

→ Ρουτίνα Σκέψης «Δημιουργικές Συγκρίσεις»(παράδειγμα)

Τα παιδιά σε ζευγάρια ενθαρρύνονται να αναστοχαστούν σε σχέση με ένα από τα Εργαστήρια και να αποτιμήσουν τα συναισθήματα που αποκόμισαν από τη συνολική εμπειρία. Ζωγραφίζουν στους κύκλους και στη συνέχεια κάνουν δημιουργικές συγκρίσεις ανάμεσα στις απόψεις τους. Μεταφέρουν ότι τους ενώνει στο σημείο που εφάπτονται οι κύκλοι. Επισημαίνεται ότι τα φύλλα είναι ενδεικτικά και ο/η κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να τα σχεδιάσει όπως επιθυμεί.

Δημιουργικές Συγκρίσεις

Ζωγραφίστε μαζί με ένα άλλο παιδί τα συναισθήματά σας από το Εργαστήριο του ΟΟΕΛ. Συγκρίνετε τις απόψεις σας και τοποθετήστε στο σημείο που εφάπτονται οι κύκλοι ότι είναι κοινό. Συζητήστε γιατί μπορεί να δημιουργούνται παρόμοια ή διαφορετικά συναισθήματα για την ίδια εμπειρία.

the Visible Thinking **V I S I B L E** THINKING
 Harvard Graduate School of Education

This thinking routine was developed as part of

project at Project Zero.

Explore more Thinking Routines at
pz.harvard.edu/thinking-routines

@Κυριακή_Μέλλιου

© 2019 President and Fellows of Harvard College and Project Zero. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND). This license allows users to share this work with others, but it cannot be used commercially. To reference this work, please use the following: The See, Think, Wonder thinking routine was developed by Project Zero, a research center at the Harvard Graduate School of Education.

3. Εκδηλώσεις Διάχυσης: Όπως έχει δείξει η μέχρι τώρα εμπειρία, η συμμετοχή στο πρόγραμμα ΟΟΕΛ μπορεί να οδηγήσει:

- α. στη δημιουργία ενός σχολικού μουσείου
- β. στη διοργάνωση μίας έκθεσης τοπικής ιστορίας
- γ. στη δημιουργία επιτραπέζιων παιχνιδιών, ψηφιακών βιβλίων, κόμικς κ.α.
- δ. στην οργάνωση σχολικών εκδηλώσεων στη λήξη της χρονιάς
- ε. στη δημιουργία τοπικών σχολικών δικτύων που υλοποιούν το ίδιο πρόγραμμα μέσα από τη χρήση της πλατφόρμας E-me
- στ. στον σχεδιασμό ενός προγράμματος μετάβασης από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

→ Οργανώστε ένα σημείο της τάξης όπου θα αναρτάτε τις καταγραφές και το έργο των μαθητών/τριών από τα επιμέρους βήματα του προγράμματος, ώστε τα παιδιά να έχουν «ορατά» τα επιτεύγματά τους και να παρακολουθούν και να ελέγχουν τη μαθησιακή τους εξέλιξη τους σε βάθος χρόνου. Ορίστε μία συγκεκριμένη ενότητα στον Ατομικό Φάκελο Προόδου (portfolio)

→ Ενημερώστε τους γονείς και κηδεμόνες σχετικά με το πρόγραμμα και εξηγήστε τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εμπλακούν και να υποστηρίξουν τα παιδιά.

→ Διαχειριστείτε πιθανή έλλειψη χρόνου για την ολοκλήρωση ενός Εργαστηρίου μέσα από τη δημιουργία ομάδων συνεργασίας: α. στο Δημοτικό με τον Σύλλογο Διδασκόντων (για παράδειγμα στο βήμα δημιουργίας χάρτη μπορεί να συμβάλει ο/η Εικαστικός) και β. στο Νηπιαγωγείο ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς ενός τμήματος (υποχρεωτικό-προαιρετικό) ή και ανάμεσα σε δύο τμήματα της ίδιας σχολικής μονάδας.

Σημειώσεις:

Πολλά πιλοτικά σχολεία που εξαιτίας της πανδημίας υποχρεώθηκαν να υλοποιήσουν το πρόγραμμα ΟΟΕΛ στο πλαίσιο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (σχολικό έτος 2020-2021), περιέγραψαν ως θετική εμπειρία τη μεταφορά των Εργαστηρίων στην πλατφόρμα E-me. Η πλατφόρμα μπορεί να λειτουργήσει ως:

- ασφαλής χώρος ανταλλαγής αρχείων, αξιοποίησας ψηφιακού περιεχομένου, επικοινωνίας και συνεργασίας,
- πλαίσιο για την εναλλακτική υλοποίηση των Εργαστηρίων μέσα από τη χρήση του E-mecontent (εργαλεία ανάπτυξης Η5Ρ περιεχομένου)
- χώρος αλληλεπίδρασης εκπαιδευτικών, μαθητών και σχολιασμού του μαθητικού έργου μέσα από τον Τοίχο της Κυψέλης.

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα εργασίας - Περιγραφή εργαστηρίων & δράσεων (3-5 φύλλα)

Εργαστήριο 3: Ένας χάρτης με πολλές ιστορίες

Ενδεικτικό φύλλο εργασίας Γλώσσα/Μελέτη Περιβάλλοντος

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΝΟΥ: Ρουτίνα σκέψης Τίτλοι

Παρατηρήστε προσεκτικά τον χάρτη της γειτονιάς. Ποια σημεία απεικονίζονται; Δημιουργήστε ένα «τουριστικό λεξικό» για τη γειτονιά. Σκεφτείτε λέξεις που μπορούν να είναι οι τίτλοι των σημείων της γειτονιάς που θα περιλαμβάνει το λεξικό. Αφού επιλέξετε τους τίτλους που θα εισάγετε στο λεξικό μοιράστε ρόλους ανάλογα με τα ταλέντα σας. Κάποια παιδιά αναλαμβάνουν να γράψουν τις λέξεις και άλλα να ζωγραφίσουν τη σημασία τους.

ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ (1/2)

Επέλεξε ένα σημείο του χάρτη και σκέψου έναν τίτλο.

Αντέγραψε τον τίτλο και εικονογράφησέ τον

ΕΚΚΛΗΣΙΑ	 <p>@Κυριακή_Μέλλιου</p>
ΕΚΚΛΗΣΙΑ	

ΤΟ ΛΕΞΙΚΟ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ (2/2)

Επέλεξε ένα σημείο του χάρτη και σκέψου έναν τίτλο.

Γράψε και ζωγράφισε τι σημαίνει για εσένα αυτός ο τίτλος.

ΠΑΡΚΟ	 <p>@Κυριακή_Μέλλιου</p>
<p>Πάρκο σας παιχνίδια που έχει και παιδιά και εσύ χρεωθεί!</p>	

Εργαστήριο 4: Ανακαλύπτοντας τη γειτονιά ξανά

Ενδεικτικό φύλλο εργασίας Γλώσσα/Μελέτη Περιβάλλοντος

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΝΟΥ: Ρουτίνα σκέψης Τότε Σκεφτόμουν-Τώρα Σκέφτομαι

Τα παιδιά ενθαρρύνονται να συγκρίνουν τον αρχικό χάρτη της γειτονιάς με τα τεκμήρια που έχουν συλλέξει από τους περιπάτους προσεκτικής παρατήρησης που έχουν υλοποιήσει. Υπάρχουν τοποθεσίες, καταστήματα, σημεία ενδιαφέροντος που δεν γνώριζαν ότι υπήρχαν; Γιατί συμβαίνει αυτό; Τι άλλαξε και κατάφεραν να τα εντοπίσουν; Στη συνέχεια σημειώνουν τις αρχικές παρατηρήσεις στον πρώτο χάρτη και συμπληρώνουν ό, τι καινούριο έχουν εντοπίσει στον δεύτερο χάρτη. Οι καταγραφές μπορούν να γίνουν με διαφορετικό χρώμα (πριν και μετά) ώστε να είναι ευδιάκριτες οι διαφορές. Το φύλλο εργασία μπορεί να αξιοποιηθεί στην ολομέλεια με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού για την περίπτωση μαθητών που δεν έχουν αναπτύξει αυτονομία στη γραφή.

Τότε Σκεφτόμουν-Τώρα Σκέφτομαι

Τι νόμισες ότι υπήρχε στη γειτονιά σου; Τι επιπλέον διαπίστωσες ότι υπάρχει; Γράψε μέσα στα κουτάκια τις αντίστοιχες λέξεις και σύγκρινε το πριν και το μετά

the Visible Thinking ROUTINE
 Harvard Graduate School of Education.

This thinking routine was developed as part of
 project at Project Zero.

Explore more Thinking Routines at
pz.harvard.edu/thinking-routines

@Κυριακή_Μέλλιου

© 2019 President and Fellows of Harvard College and Project Zero. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND). This license allows users to share this work with others, but it cannot be used commercially. To reference this work, please use the following: The See, Think, Wonder thinking routine was developed by Project Zero, a research center at the Harvard Graduate School of Education.

Εργαστήριο 6: Παραδόσεις, ήθη και έθιμα της γειτονιάς
 Ενδεικτικό φύλλο εργασίας Γλώσσας
 ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΝΟΥ: Ρουτίνα σκέψης Χρώμα-Σύμβολο-Εικόνα)

Αν η κουλτούρα ήταν.....

ΧΡΩΜΑ	ΣΥΜΒΟΛΟ	ΕΙΚΟΝΑ
<p>Αιτιολόγησε</p> 	<p>Αιτιολόγησε</p> 	<p>Αιτιολόγησε</p>

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες περιγραφικής αξιολόγησης προσεγγίζουν ολιστικά και όχι μεμονωμένα την απόκτηση δεξιοτήτων. Αντίστοιχα, δεν περιορίζονται αποκλειστικά στην αποτίμηση της προόδου των μαθητών/τριών σε διακριτά γνωστικά αντικείμενα αλλά δομούνται στα γενικά κριτήρια που έχουν διατυπωθεί στον σχετικό [Οδηγό Εκπαιδευτικού του ΙΕΠ](#) (2017) για το Δημοτικό και στον [Οδηγό του Νηπιαγωγείου](#) (2017).

Ενδεικτικές προτάσεις:

1. Κριτήρια για την αξιολόγηση δράσεων που υλοποιήθηκαν στο Εργαστήριο 5 (αφορούν την παρατήρηση του/της εκπαιδευτικού ή την αυτό-αξιολόγηση των μαθητών/τριών με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού)

ΑΞΙΟΝΕΣ	Το έχω κατακτήσει	Χρειάζεται να προσπαθήσω	Δεν το έχω κατακτήσει
Ακούω με προσοχή το συνομιλητή μου			
Δίνω χρόνο να τελειώσει τα λόγια του και δεν διακόπτω			
Κάνω ανοιχτές ερωτήσεις			
Χρησιμοποιώ τις απαντήσεις που παίρνω για να φτιάξω μια δική μου ιστορία			
Χρησιμοποιώ διάφορα μέσα για να δημιουργήσω την ιστορία			
Κάνω αλλαγές για να γίνει καλύτερη			

2. Κριτήρια που διατρέχουν όλα τα Εργαστήρια (αφορούν έναυσμα για ομαδική συζήτηση αξιολόγησης στο τέλος των δράσεων κάθε Εργαστηρίου)

- Μια νέα ιδέα που σκεφτήκαμε .....
- Μία απόφαση που πήραμε .....
- Μια συνεργασία που αναπτύξαμε .....
- Ένα έργο που δημιουργήσαμε .....

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης (έως 2 σελίδες)

Ρουμπρικά Αυτοαξιολόγησης Μαθητών Νηπιαγωγείου και Δημοτικού

ΡΟΥΜΠΡΙΚΑ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ & Α, Β, Γ, Δ, ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "OUT OF EDEN LEARN"

ΟΝΟΜΑ: .....

Επέλεξε για κάθε δήλωση το σύμβολο που σε αντιπροσωπεύει

ΔΗΛΩΣΗ	ΠΟΛΥ 3 	ΜΕΤΡΙΑ 2 	ΚΑΘΟΛΟΥ 1 	ΣΧΟΛΙΑ ΠΑΙΔΙΟΥ
Κατά τη συμμετοχή μου στο Out of Eden Learn κατάφερα να:				
να αφιερώσω αρκετό χρόνο για να παρατηρήσω προσεκτικά τον τόπο μου				
να ανακαλύψω καινούρια πράγματα				
να μάθω και να αγαπήσω περισσότερο τον τόπο μου				
να χρησιμοποιήσω εργαλεία παρατήρησης (π.χ. κάμερα με ψηφιακό ζουμ κ.α.)				
να συγκεντρώσω πληροφορίες κάνοντας ερωτήσεις				
να κάνω «ανοιχτές» ερωτήσεις				
να «ακούσω» ιστορίες παιδιών από διαφορετικούς τόπους				
να χρησιμοποιήσω τις ιστορίες για να καταλάβω καλύτερα τα παιδιά από άλλους τόπους				
να χρησιμοποιήσω εργαλεία διαλόγου για να επικοινωνήσω και να συνεργαστώ με παιδιά διαφορετικά από εμένα				
να χρησιμοποιήσω την τεχνολογία για να μοιραστώ τις ιδέες μου με τα παιδιά από άλλους τόπους				

Κυριακή Μέλλου

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

Αξιολόγηση χρήσης ρουτινών σκέψης και εργαλείων διαλόγου του προγράμματος ΟΟΕΛ για την καλλιέργεια δεξιοτήτων του νου

1. Σημείωσε το εργαλείο που σε βοήθησε να αναπτύξεις καλύτερα κάποια δεξιότητα

Δεξιότητα	Εργαλείο Διαλόγου	Εργαλεία Διαλόγου
Να έχω καινούριες ιδέες		
Να έχω φαντασία		
Να κάνω ερωτήσεις για να μάθω καινούρια πράγματα		
Να λύνω προβλήματα		
Να σκέφτομαι πολλές ιδέες		
Να παρατηρώ προσεκτικά		
Να λέω τη γνώμη μου και να την εξηγώ		
Να συγκρίνω διαφορετικά πράγματα		
Να συζητώ με την ομάδα μου και να παίρνω αποφάσεις		
Να συνεργάζομαι χωρίς να μαλώνω		

Βίντεο (ένα πρωτότυπο βίντεο επίδειξης υποδειγματικής διδασκαλίας ή επιμορφωτικής παρουσίασης του εργαστηρίου)

Out of Eden Learn: Glimpses from the Classroom

Educator: Kiriaki Melliou
Location: Piraeus, Greece

[Out of Eden Learn Glimpses from the Classroom: KiriakiMelliou](#)

Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης του προγράμματος

1. Ποια είναι μεθοδολογικά μέσα επίτευξης των αρχών προγράμματος OutofEdenLearn;			
Τα εργαλεία διαλόγου και οι ρουτίνες σκέψης	Τα εργαλεία καλλιέργειας δεξιοτήτων υπολογιστικής σκέψης	Τα εργαλεία κριτικής και δημιουργικής σκέψης	Τα εργαλεία διαλόγου και τα εργαλεία του υπολογιστή
2. Ποια είναι τα τρία (3) μέρη από τα οποία αποτελείται κάθε Εργαστήριο του προγράμματος OutofEdenLearn;			
1. Εμπνεύσου 2. Κάνε έναν χάρτη 3. Αλληλεπίδρασε με τους	1. Διάβασε 2. Κάνε μια δραστηριότητα 3. Αλληλεπίδρασε	1. Παρατήρησε 2. Κάνε μια ζωγραφιά 3. Αλληλεπίδρασε	1. Εμπνεύσου 2. Κάνε μια δραστηριότητα 3. Αλληλεπίδρασε

«συνοδοιπόρους» σου	με τους «συνοδοιπόρους» σου	με τους «συνοδοιπόρους» σου	με τους «συνοδοιπόρους» σου
3. Σε ποια επικοινωνιακή ενέργεια παραπέμπει το εργαλείο διαλόγου «Εκτιμώ» που προτείνεται στο 1^ο Εργαστήριο του προγράμματος OutofEdenLearn;			
Τα παιδιά σχολιάζουν συγκεκριμένα μία χώρα του χάρτη που επιθυμούν να επισκεφθούν	Τα παιδιά σχολιάζουν συγκεκριμένα ό, τι εκτιμούν στο έργο και την προσπάθεια των συμμαθητών τους	Τα παιδιά σχολιάζουν συγκεκριμένα ένα πρόσωπο της γειτονιάς που εκτιμούν	Τα παιδιά σχολιάζουν συγκεκριμένα ό, τι εκτιμούν ότι τους δυσκόλεψε στη δραστηριότητα
4. Σημαντικός στόχος ανάπτυξης Δεξιοτήτων του Νου στο 2ο Εργαστήριο είναι οι μαθητές/τριες:			
να σκεφτούν και να επιλέξουν από κοινού ένα αντιπροσωπευτικό σύμβολο για την ομάδα τους	να σκεφτούν και να επιλέξουν από κοινού το αγαπημένο τους χρώμα	να σκεφτούν και να επιλέξουν από κοινού το αγαπημένο τους τραγούδι	να σκεφτούν και να επιλέξουν από κοινού μία αφίσα που αντιπροσωπεύει την πόλη τους
5. Σε ποια δραστηριότητα του 3ου Εργαστηρίου διαφαίνεται η αρχή της αφήγησης και ανταλλαγής εμπειριών του προγράμματος OutofEdenLearn;			
Στην υλοποίηση συνέντευξης προς ένα πρόσωπο που κατοικεί αρκετά χρόνια στη γειτονιά	Στον σχεδιασμό σύντομων αφηγήσεων για την παρουσίαση των παιδιών στην ομάδα	Στη δημιουργία ενός αφηγηματικού χάρτη της γειτονιάς	Στην αφήγηση ενός τοπικού εθίμου της γειτονιάς
6. Σε ποια μαθησιακή αρχή του προγράμματος OutofEdenLearn εστιάζει η δραστηριότητα του 4ου Εργαστηρίου;			
Στην αρχή της αφήγησης και ανταλλαγής εμπειριών (sharingstories)	Στην αρχή της παρατεταμένης και λεπτομερούς παρατήρησης (slowlooking)	Στην αρχή της διασύνδεσης ζητημάτων σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο (making connections)	Στις αρχές της παιδαγωγικής επιστήμης και διδακτικής πράξης
7. Σημαντικός στόχος ανάπτυξης Δεξιοτήτων του Νου στο 5ο Εργαστήριο είναι οι μαθητές/τριες:			
Να εξοικειωθούν με τη διατύπωση ανοιχτών	Να αναπτύξουν δεξιότητες ενεργητικής	Να σκεφτούν με ενσυναίσθηση τρόπους	Όλα τα προηγούμενα

ερωτημάτων	ακρόασης και επικοινωνίας	διαπολιτισμικής επικοινωνίας για την παρουσίαση της ιστορίας της γειτονιάς	
8. Σε ποια επικοινωνιακή ενέργεια παραπέμπει το εργαλείο διαλόγου «Προκάλεσε» που προτείνεται στο 6ο Εργαστήριο του προγράμματος OutofEdenLearn;			
Προκάλεσε τις άλλες ομάδες να παρουσιάσουν το έργο τους	Προκάλεσε τον/την εκπαιδευτικό να αφηγηθεί μία προσωπική εμπειρία	Προκάλεσε μία συζήτηση για πιθανές εναλλακτικές προτάσεις	Προκάλεσε τη σύγκριση ανάμεσα στις παραδόσεις διαφορετικών τόπων
9. Σημαντικός στόχος ανάπτυξης Δεξιοτήτων του Νου στο 7ο Εργαστήριο είναι οι μαθητές/τριες:			
Να αξιολογήσουν με προσοχή το σχέδιο δράσης τους	Να αναπτύξουν νοοτροπία ενεργούς πολιτειότητας	Να αντιληφθούν την έννοια του πολιτισμού και της κουλτούρας	Όλα τα προηγούμενα
10. Κατάλληλη ρουτίνα σκέψης για τη συνολική αποτίμηση και τον αναστοχασμό πάνω στην υλοποίηση των Εργαστηρίων του προγράμματος OutofEdenLearn προτείνεται:			
Βλέπω-Σκέφτομαι-Αναρωτιέμαι	Χρώμα-Σύμβολο-Εικόνα	Δημιουργικές Συγκρίσεις	Τι σε κάνει να το λες